

Symbolika ozdób choinkowych

Aniołek – zapewnia błogosławieństwo Boże dla domu i rodziny.
Bombka choinkowa – symbol próżności.
Choinka – to wiecznie zielone drzewko jest symbolem życia i odradzania się, a więc nadziei, a także rajskiego drzewka.
Gwiazda – pamiątka ewangelicznej Gwiazdy Betlejemskiej. Założona na szczycie choinki gwarantuje, że w domu będzie panował rozsądek, rozum i ciepło. Powinien ją zakładać gospodarz, gdyż to on jako głowa rodziny ma nad nią czuwać.
Jabłko – symbol rajskiego owocu, ale też zdrowia. Nie może być robaczywe, gdyż wtedy zwiastuje chorobę.
Kolorowe języki – chronią przed nieszczęściem.
Lampki – symbol ciepła, mądrości, przyjścia na świat światłości – Jezusa Chrystusa.
Orzechy – wieszano się je po to, by dom był zawsze twardy i tak jak one pełen dobrobytu.
Ozdoby z opłatka – chronią przed złem.
Pajak ze słomy – ma chronić przed kłopotami, smutkiem i nieszczęściem.
Papierowy medalion – gwarantuje, że będziemy docenieni, szanowani, możemy liczyć na awans.
Stomiana gwiazdka – sprawia, że ciepło domowego ogniska nie wygasnie.
Szyszka leśna – symbol siły i wytrwałości w naszych zamierzeniach.
Zwierzątka (ryby) – dzięki nim będziemy ruchliwi i żywotni.
Tradycyjne ozdoby choinkowe przygotowały dzieci niepełnosprawne z Warsztatów Terapii Zajęciowej PSOOU Oddział „Perła” w Szczawnicy.

Symbols of the Christmas tree decorations

Angel – ensures blessing for the household and the family.
Animals (fish) – will make us lively and healthy.
Apple – a symbol of the fruit of paradise, but also of health. It cannot be worm-ridden, as then it is a harbinger of illness.
Christmas tree – an evergreen that is the symbol of life and rebirth, and therefore of hope; also of the tree of paradise.
Christmas tree bauble – symbol of vanity.
Christmas wafer decorations – protect against evil.
Colourful hedgehogs – protect against calamities.
Forest cone – symbol of strength and endurance in our intentions.
Lights – a symbol of warmth, wisdom, and the light coming to this world – Jesus Christ.
Nuts – hung so that the home is always as hard as the nuts and, like them, full of good.
Paper medallion – guarantees that we will be appreciated, respected, and means that we can count on promotion.
Star – a memory of the Star of Bethlehem from the gospel. Fixed at the top of the Christmas tree. It guarantees that there will be wisdom, prudence, and warmth in the home. It should be installed by the host, as it is he – being the head of the family – who must keep vigil on the star.
Straw star – means that the warmth of the hearth will never die.
Straw spider – there to protect against trouble, sadness, and disaster.
Traditional Christmas tree decorations were made by disabled children from Perla Occupational Therapy Class in Szczawnica.

Specyficzną magiczną funkcję pełniły małe **podłaźniki** – splecione z jedliny, w kształcie krzyża. Miały chronić dom i obejście od wszelakich złych mocy. Z takimi podłaźnikami gazda szedł do bydła, błogosławił inwentarz, a podłaźnik zatykał nad wejściem do obory lub szopy.

Umieszczał go też nad wejściem do izby, po czym – wedle pradawnego obyczaju – wnosił do niej snopek owsa (by nigdy nie zabrakło ziarna) i ustawiał go w kącie, w pobliżu stołu, a na stole kładł garść siana, na pamiątkę położenia Bożego Dzieciątka po narodzinach nie w kolebce, lecz w bydłym żłobie.

To był ostateczny sygnał do rozpoczęcia wieczerzy wigilijnej – **Wilija**. Odświętnie odziani domownicy gromadzili się wokół stołu i odmawiali modlitwę dziękczynną. Gospodarz obdzielał wszystkich opłatkiem, poczynając od żony, a później wedle starszeństwa, aż po najmłodszych. Poświęcony opatek układano na talerzyku położonym na sianku (w niektórych domach na talerzyku ze zbożem i bobem, niekiedy ustawiano przy nim miseczkę z miodem). Kolorowy (zazwyczaj różowy) opatek pozostawiano nietkniętym, bo jego przeznaczenie było inne, o czym za moment. Rozpoczynano składanie życzeń, a po nich zasiadano do wieczerzy. Zasiadamy zatem i my przy wigilijnym pienińskim stole, na którym zapewne i dzisiaj znajdziemy:

zupę grzybową z kluskami, barszcz z uszkami, pamułę z susu owocowego (zupę gruszkowo-śliwkową zagęszczoną do konsystencji leguminy mąką razową i słodzoną miodem), **fizoly** (fasolę zwaną też **piechotą**) **ze śliwkami, kapustę z grochem i pęczkiem** (grubą kaszą), **różne rodzaje pierogów** (z jabłkami, borówkami, śliwkami, kapustą i grzybami czy grochem i orzechami), **gotąbki z ryżem i grzybami, łazanki z kapustą, kompot z suszonych owoców i wselenijakie** (najróżniejsze) **ciasta** – drożdżowe buchty i strucle, placki zawijane z serem, z makiem lub z marmoladą oraz – najsmakowitsze tego wieczoru – **serniki**. Onegdaj – zanim karp stał się obowiązkowym daniem wigilijnym – zdarzał się i **pstrąg** (z Dunajca lub Grajczarka) **usmażony na oleju lnianym**.

The small **podłaźniki** – ornaments plaited from fir boughs into the shape of the cross played a unique, magical function. They were there to protect the house and the yard from any evil power. The shepherd would take such ornaments to the barns, bless the livestock, and stick them over the door to the shed.

Another one would be placed over the entrance to the room, and – according to age-old custom – a sheaf of oats would be brought in so that there was never any shortage of grain, and set it in a corner, close to the table. A handful of hay was placed on the table, in memory of the Infant Jesus, who after birth lay not in a cradle, but in a manger.

This was the final signal for starting the Christmas Eve Supper – **Wilija**. Dressed in their best garb, the family gathered around the table and said a prayer of thanks. The father broke the wafer with everyone, beginning with his wife, and then going from oldest to youngest. The blessed wafer was placed on a plate standing on hay (in some homes: on a plate with rye seeds and broad beans, sometimes also with a little bowl with honey set next to it). A colourful (usually pink) wafer was left untouched, for it was designed for another use, which will be mentioned later. This was followed by exchanging wishes, and when they were done, the family would sit down to supper. Let us also be seated by a Pieniny Christmas Eve Supper table, and look at what we can see on it today: we are quite likely to find **mushroom soup with noodles, red borscht with mini pierogies, pamuła**: a plum and pear soap made of dried fruit, strongly thickened with rye flour and sweetened with honey, **fizoly** (beans, also known as **piechota**) **with plums, cabbage with peas and pęczok** (thick groats), assorted pierogies (with apples, blueberries, prunes, cabbage and mushrooms, and peas and walnuts), **spring rolls with rice and mushrooms, pasta with sauerkraut, dried fruit compote, and wseleniakie (assorted) cakes** – from those made of yeast dough and strudels, via rolled pastries with cheese, poppy, or marmalade, to the delicacy of the evening: the **cheesecake**. In bygone days, before the carp became the staple food on that occasion, the fare would also include **trout** (from the Dunajec or the Grajcarek), **fried on linseed oil**.